

PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYOK DOKTORI ISKOLA

A MAGYAR KÖZÖSSÉG TÖRTÉNETE

PHD DOLGOZAT

TÉZISEK

Témavezető: Dr. M. Kiss Sándor, a történelemtudományok
kandidátusa
Szerző: Szekér Nóra

2008. szeptember 1.

I. A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása

A Magyar Testvéri Közösség kapcsán a tudományos kutatás ez idáig elsősorban az 1947-ben kirobbant persorozat következményeivel foglalkozott. A Közösség történetének a pertől független mélyreható vizsgálata még nem történt meg. Kutatásom során arra törekedtem, hogy a feltárjam e titkos társaság a tudományos munkákban eddig még nem ismertetett aspektusait:

- a Közösség történetének kezdeteit a két világháború közötti Magyarországon
- a Közösség szervezeti felépítését és működését
- a Közösség ideológiáját,
- a Közösség tevékenységének gyakorlati eredményeit
- a Közösség szerepét a nemzeti ellenállásban
- a Közösség szervezeti újjászerveződését a háború után
- a per vádpontjai szerint a köztársaság-ellenes összeesküvés irányítását koordináló két fő „intézménynek”, Földalatti Fővezérségnek és az un. Hetes Bizottságnak a Közösséggel való kapcsolatát, valamint a 45 utáni Közösség politikai tevékenységét
- a Közösség és Weisshaus Aladár vezette Népmozgalom kapcsolatát.

II. A kutatási munka módszertana

Témavezetőm, Dr. M. Kiss Sándor szakmai irányítása mellett láttam neki a Közösség történetével kapcsolatos anyaggyűjtésnek és a szakirodalom feldolgozásának.

A kutatásaim során felhasznált forrásanyagok:

- Levéltári anyagok:

A. Állambiztonsági Iratok Történeti Levéltára:

Az itt található, a Közösséggel kapcsolatos dokumentumok legnagyobb részét az ÁVÓ-n készült kihallgatási jegyzőkönyvek teszik ki. Az anyagok között megtalálhatók még többek között az 1945 után a közösségi ügy előkészítése kapcsán készült anyagok, mint például a megfigyelt személyekről jelentések, Szent-Miklós István lakásának lehallgatásáról készült jelentések. Fontos információkat adnak a

kihallgatások menetét és a belső munkát irányító jelentések, valamint az ügyel kapcsolatos különböző összefoglaló jelentések. Továbbá a perekről, a per kapcsán a belügyi szervek nyilvántartásába került személyekről a figyelődossziék, a közösségek megfigyelését célzó ügynökjelentések. Az általam megtalált legkorábbi keltezésű dokumentumok a nyolcvanas évek elejéig nyúlnak vissza.

B. Fővárosi Levéltár:

Itt található a Népbírószági perek peranyagai és bírósági eljárással kapcsolatos iratok. Köztük a perhez csatolt bizonyítékul szolgáló dokumentumok, mint például a vádlottaknak korábbi publikációi, a börtönben történt börtönlevelezések elkobozott darabjai, a per folyamán a vádlottak által készített írásos jegyzetelések.

A kutatásom elsősorban a levéltári forrásokra épített. Tekintettel arra, hogy egy titkos társaságról van szó, a szervezet nem készített magáról nyílt adminisztrációt, csínján bánt a később történelmi tények bizonyítékául szolgáló dokumentumok gyártásával. A per kapcsán azonban lelepleződött, az ÁVO-n és a perben részletesen feltárták a történetét. A Magyar Közösség esetében nagy különbség van, különösen a Místhét-per esetében, az ÁVO-n kicsikart vallomások és a Népbírószágon elmondott vallomások között. A vádlottak szinte kivétel nélkül részletekbe menően módosították az ÁVO-n tett vallomásaikat. A bíróságon és az ÁVO-n történt vallomások összehasonlítása segítséget nyújtott a koncepció és a valós események elkülönítéséhez. A koncepció kidolgozásához fontos információt jelentettek a nyomozók belső munkáját szabályozó jelentések, valamint a kihallgatások menetéről készült nyomozói jelentések. Ugyancsak a koncepciótól eltérő megvilágításba helyezték az eseményeket a nagy részt 60-as években írt ügynöki jelentések a Közösség tagjairól, valamint a Közösséghez közelálló ügynökök által írt tanulmányok. A börtönlevelezések, valamint a börtönből illegális úton családtagoknak küldött levelek a vádlottak koncepciójába, vagyis vallomásaik összehangolására tett kísérletekbe engednek bepillantást. A valóság koncepciótól mentes feltárása azonban csak korlátozottan lehetséges, mivel szinte az egyetlen forrás a koncepció jegyében és a diktatúra módszereivel összeállított dokumentáció, és az ugyancsak a koncepció jegyében, a belügyi szervek által nyilvántartott anyagok.

- Korabeli sajtókiadványok:

- A. A Magyar Közösség által kiadott folyóiratok: A Magyar Élet, Magyar Út, Tiszántúl című folyóiratok. Ezek a Magyar Közösség ideológiájának elemzéséhez nyújtottak segítséget.
- B. Weissshausista mozgalom által kiadott folyóirat: Új Szó. A weissshausista mozgalom működésébe és ideológiájába nyújtott betekintést.

- Szakirodalom: tanulmányok, monográfiák

A kutatásom során számos tanulmányt és tudományos munkát dolgoztam fel, ezek közül kiemelem Kis András Magyar Közösségről írt munkáját, valamint Csicsery-Rónay István és Cserenyey Géza munkáját, mint olyan kiadványokat, melyek kizárólag a Közösség történetével foglalkoznak.

- A. Kis András, *A Magyar Közösségtől a Földalatti fővezérségig*, Bp. 1969.

Kis András könyve a korszellemnek megfelelően egy összegzését nyújtja a perben megfogalmazott koncepciónak. Azzal együtt, hogy a Közösség szervezeti felépítéséről egy jól áttekinthető képet ad, nem mond újat a peranyagokhoz képest.

- B. Csicsery - Rónay István, Cserenyey Géza, *Koncepció per a Független Kisgazdapárt szétzúzására*, Bp. 1998.

A szerzők közül Csicsery-Rónay István maga is a Közösség tagja és a Misthét – per egyik vádlottja, ami a munka hitelességét is emeli. A könyv ugyan az általam célul kitűzött témakörökkel is foglalkozik, de csak érintőlegesen. E munka hangsúlyosabb része magukkal perekkel és azok következményeivel foglalkozik.

- Memoárok, interjúk: Egyéni szemszögből nyújtanak képet a történekről. A történelmi mélyinterjúk által visszaidézett események és a perben elmondott vallomások összehasonlítása a koncepció feltárása szempontjából is informatív volt.

Személyesen Horváth Jánossal, Csicsery-Rónay Istvánnal, Atzél Ferencsel (Atzél Ede fia) készítettem interjút.

III. A kutatási eredmények tézisszerű összefoglalása

- A Közösség működését a két világháború közti Magyarországon a Rákóczi Balatonfürdő Egyesület cégére alatt kezdte meg. 1938-ban szakadás következett be a szervezetbe. Ennek eredményeképpen egy szervezeti megújulás történt. Innentől nevezték a társaságot Magyar Testvéri Közösségnek, ekkor lett a Honszeretet nevű társadalmi egyesület a Közösség fedőszerve, ekkor épült ki a Közösség sajátos szervezeti felépítése, és a Közösség vezető személyiségei is lényegében ekkor választódtak ki.
- A Közösség szervezeti felépítése a Szabadvérművességhez nagyon hasonlóan működött. A tagok hosszabb megfigyelés eredményeképpen válhattak a Közösség tagjává. Ezt követően munkaterületekre vagy szervezési feladatok szerint tagolódó családokba kaptak beosztást. A Közösség szervezeti felépítése családokra, nemzetségre, és hadra tagolódott. A Szervezet élén a Vezetőtanács állt. A Közösség kifelé is és befelé is titkosan működött, ami azt jelentette, hogy a családtagokon kívül a közösségi tagok nem ismerték egymást. A tagok és a Vezetőség között a kapcsolattartás, az ún. szószólókon keresztül történt, akik külön családba tartoztak, és feladatuk volt a különböző közösségi családi összejövetelek látogatása.
- A Közösség nem csak Budapesten, bár ott volt a legszervezettebb, de vidéken is működött. A vidéki szervezetek a központi vezetőségtől viszonylagos önállóságot élveztek, a vidéki közösség irányítása a Dr. Tóth János és Péter Ernő vezetése alatt működő Vidéki Bizottság feladata volt.
- A közösségi perek vádpontjaival ellentétben a Közösség nem egy fasiszta szellemben működő fajvédő szervezet, melynek feladata más „fajúak” elnyomása, nem áll Horthysta alapokon, és ideológiájának nem része a sovíniszta szemléletmód.
- A faj fogalom, amelyet a közösségi retorika használt, nem azonos a bíróság által értelmezett fajfogalommal, „amelyik lényegében a hitlerizmus óta van érvényben, és a biológiai faj fogalmához kötődik.” A Közösség által használt faj fogalom Ady jellegzetes kifejezése. Ez alatt Ady nyomdokain haladva egy olyan nemzetértelmezés értendő, mely a feudális nemzetfogalommal ellentétben magyar társadalom minden tagját magában foglalja. Ez a fogalom tehát nem genetikai megalapozottságú, hanem a nemzeti hovatartozásból adódó sorsközösség és szolidaritás vállalását jelenti.

- A Közösség nem egy „forradalmi” alapon álló szervezet, mely rendszerek megdöntésére szerveződött. Az adott rendszerekhez igazodik, a rendszer keretei által nyújtott lehetőségeket kihasználva annak reformálására illetve befolyásolására törekszik. Mindenféle erőszakos cselekmény összeegyeztethetetlen az alapelveivel. A magyarság önvédelmét és nem hódítását tűzte ki célul.
- A Közösség viszonya a Horthy-rendszerhez:
 - A per a Horthy-rendszer restaurálásának vádját a jogfolytonosság elméletére alapozta. A jogfolytonosság elmélete kizárólag Donáth György által készített dolgozat bizonyos részeire fogható rá, bár arra is vitathatóan. A Közösség, mint szervezet azonban soha nem tette a jogfolytonosság elméletét ideológiai alapjává.
 - A Közösség személyi összetétele sem támasztja alá a Horthy-rendszer visszaállításának vádját. A Közösség bizonyos szempontból a Horthy-rendszer belső ellenzékének is tekinthető.
 - A Közösség szellemi vezérének Szabó Dezsőt és Németh Lászlót tekintette (anélkül hogy az illetők a Közösség tagjai lettek volna). Szellemi rokonságot érzett a népi mozgalommal, melyet a saját eszközeivel támogatott. Egy horthysta alapokon álló társaság nem a Horthy rendszer politikájával nyíltan szembenálló Szabó Dezsőt, Németh Lászlót és a népi mozgalmat választotta volna szellemi háttérként.
 - A Közösség és a népi mozgalom kapcsolata: A népi mozgalom abból a társadalmi igazságtalanságból született, hogy Magyarország politikai és hatalmi struktúrájából adódóan a lakosság 1/3-a jogfosztott, földnélküli parasztember, aki a nemzet perifériáján tengődik. A Magyar Közösségnek, aki a nemzeti sorsközösség vállalását és a nemzet egészének a felemelést, társadalmi hovatartozás nélkül tűzte ki célul, természetes szövetségese volt a népi mozgalom. A Közösség a *Magyar Irodalom pártoló Társaság*on keresztül anyagilag a Közösség kiadványainak, *Turul Könyv és Lapterjesztő Kft.*-én keresztül megjelenési lehetőséggel támogatta a népi írókat. A legkézzelfoghatóbb kapcsolat a Közösség által támogatott népi irodalom orgánumaivá váló folyóiratokon keresztül érvényesült.

- Soviniszta- revizionista szemlélet: Németh László és Szabó Dezső, Közösség szellemi iránymutatói, a két világháború közötti Magyarországon az első megfogalmazói a hivatalos revizionista politikával ellentétes álláspontnak. Közösség avatószövegében Magyarország népi határainak visszaállítását tűzte ki célul és nem a történelmi határait, ami szembenállást jelentett a Horthy-korszak hivatalos revizionista politikájával.
- A Közösség gyakorlati tevékenysége:
 - A tagok nevelése
 - Ideológiai nevelés
 - Szakmai igényességre való nevelés
 - Öntevékenységre nevelés
 - Egymás segítése
 - A politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális élet befolyásolása:
 - A tagság összetétele meghatározta Közösség befolyásának a lehetőségeit. A tagság létszámáról megoszlanak a vélemények: 2000főtől 4000 föig eltérő becslésekkel találkozhatunk. A tagság meghatározó arányban a középosztály tagjaiból került ki.
 - Ideológiájából kifolyólag nem politikai pártokhoz kötődik, hanem mindenféle politikai és társadalmi csoportosuláson belül igyekezik a magyar érdekeket leginkább képviselő platformokat erősíteni.
 - A Horthy-korszakban egy-két minisztertől és képviselőtől eltekintve a politikai elitben nem tudott tagokat beszervezni.
 - A Közösség elsősorban középvezetői szinten, minisztériumokban, állami intézményekben tudott érvényesülni. Nagy hangsúlyt fektettek a minisztériumok befolyásolására valamint arra, hogy tagjaik szakmai tudásukkal is kimagaslót nyújtsanak.
 - A kulturális életben és a társadalmi szervezetekben is igyekeztek jelen lenni. A társadalmi és kulturális élet figyelemmel tartása és befolyásolása a külmozgalmi családok feladata volt.

- Gazdasági vállalkozások létrehozása: ezek egyrészt a Közösség tőkét teremtették meg, másrészt anyagi alapot jelentettek a támogatandó vállalkozásoknak, szervezeteknek.
- Kreatív feladatok: a gödöllői Sokgyermekes Magyar Anyák Szent István Fiúotthonának támogatása.
- A Magyar Közösség az ellenállásban aktív szerepet vállalt.
 - A Vezértanács 1944. március 19.-én kiadott egy körlevelet (1944. április FEB-anyag), melyben a németek elleni bárminemű fellépést helyteleníti és a közösség szervezeti működését beszüntetettnek nyilvánítja. Ez a körlevél azonban fedő céllal íródott. A Közösség ideológiájából következett németellenessége. A körlevél következményeként azonban szervezett keretek között nem vett részt az ellenállásban, csupán tagjain keresztül, valamint
 - a Magyar Függetlenségi Mozgalom munkáján keresztül, melynek vezetősége és tagjainak nagy része Magyar Közösség tagjai közül került ki.
 - MFM munkájához tartozott elsősorban a háborúból való kiugrás megszervezése. Ennek a tevékenységnek a része a
 - Szent-Iványi Domokos által vezetett Kiugrási Iroda
 - Majoros János pilótatiszt által Náday István vezérezredes és Howie angol tüzérezredes részvételével kirepített küldöttség az Olaszországban harcoló angol haderő parancsnokságához.
 - A Faust küldöttség megszervezése
 - Soos Géza, Hadnagy Domokos, Toperczer Árpád és Rakovich Sándor olaszországi útja.
 - Zsidó üldözöttek és a politikai üldözöttek mentése
 - A különböző ellenállási szervek között az együttműködés összehangolása
- A Közösség a háború után az 1944. márciusában kiadott körlevél értelmében szervezeti szempontból feloszlott állapotban volt, öntevékenysége nélkül fogva és a tagok ad hoc jellegű találkozóinál fogva mégis kifejtett bizonyos fajta tevékenységet.

- A Közösség szervezeti kereteinek újjászerveződése: Két platform alakult ki a közösségek soraiban. Az egyik szerint, melyet elsősorban a régi Vezértanács tagjai és Kiss Károly képviseltek, a közösség újjászerveződése még nem időszerű. A másik vélemény, Dr. Tóth János, Péter Ernő és a korábbi vidéki szervezést ellátó közösségek álláspontja, hogy a közösséget újjá kell szervezni, egy megújult ideológiával és szervezeti működéssel, és mindenképpen új Vezetőséggel. A vita eredményeképpen megszerveződött az új Vezértanács, és megkezdte az előkészületeket egy lassú ütemű szervezeti újjászerveződéshez. Tóth – Péter köré szerveződő csoportosulás elégedetlen volt az új Vezértanács személyi összetételével és önálló munkába kezdtek.
- A Közösség politikai tevékenysége: A Közösség ideológiájából adódóan szembe került a szovjet politika magyar érdekeket figyelmen kívül hagyó térhódításával. Ez ellen, ha nem is összehangoltan, de egyéneken keresztül felemelte a hangját, baráti találkozók, baráti asztaltársaságoknál történt politizálások keretében nemtetszését fejezte ki a magyar politikai élet alakulását illetően. Példa erre:
 - Szent-Iványi Domokos elaborátuma az angol és amerikai követségekhez
 - Nyugat-Európa országokkal való kapcsolattartás kezdeményezése
 - Kovách Aladár 1946-ban emigrált és Fitos Vilmos vallomásának tanúbizonysága szerint a magyarországi szovjetellenes politikai körök menekülési útvonalának kiépítésén dolgozott.
 - Csomóss Miklós Himmler Márton megbízásából tájékoztató jelleggel információkat gyűjtött a magyarországi politikai helyzetről nyugat-európai körök részére.
 - Az un. Hetes Bizottság működése: A Hetes Bizottság elnevezés az AVO-n történt nyomozás során ragadt rá arra a baráti társaságra, akik Héder János, Arany Bálint, Szent-Iványi Domokos, Szent-Miklósy István, Saláta Kálmán, Donáth György, Kiss Károly, és Soos Géza részvételével heti rendszerességgel gyűltek össze és tárgyalták meg az aktuális politikai kérdéseket.
 - A Földalatti Fővezérség működése: Katonatisztekkel álló szervezet, vezetője Dálnoki Veress Lajos. Tagjai elégedetlenek voltak a hadseregben is érzékelhető szovjet térhódítással. Elsősorban személyi kérdések megtárgyalása

végett gyűlte össze. A szervezet Dálnoki személye kapcsán (aki 1944. október 15.-i kiugrási kísérlet előtt Horthy akadályoztatása esetére miniszterelnöki megbízást kapott) és jellegénél fogva jó kiindulópontot jelentett egy reakciós - fasiszta összeesküvés vádjához.

A Földalatti Fővezérség lebukásához és kompromittálódásához hozzájárult Pünkösti László, magát angol – amerikai titkos ügynöknek kiadó volt vezérkari tiszt munkája.

- A Közösség és a Weisshaussita mozgalom kapcsolata: Weisshaus Aladár 1910 óta tagja a Szociáldemokrata Pártnak, 1925-ben alapító tagja az MSZMP-nek, a Horthy-korszakban 8 évet töltött börtönben kommunista izgatás vádjával. Weisshaus Aladár komoly mozgalmi múlttal rendelkező kommunista volt. Dolgoztomban a Weisshaus Aladáról és mozgalmáról szóló fejezetben arra keresem a választ, hogy milyen kapcsolatban állhatott egymással a Weisshaus személye köré szerveződő mozgalom és a Magyar Közösség, e két eltérő karakterű szervezet.
- Weisshaus Aladár a kommunista pártból való távozása után önálló népmozgalom szervezésébe kezdett. Úgynevezett marxista tanulóköröket, szemináriumokat szervezett, ahol a munkásokat a szocializmus ideológiájára oktatta. Az így szerveződő tanulókörök országos méretű mozgalommá nőttek 4000 körüli résztvevővel. Weisshaus szervezte mozgalom önmagát a nemzetközi munkásmozgalom részének tekintette ugyan, de számos olyan módosítást tett a hivatalos „szovjet típusú” kommunista „mozgalmi előírásokhoz” képest, amely a Magyar Közösség alapvetéseihez közelítette.
 - A népmozgalom diktatúramentes szocializmust hirdetett, osztályharc nélkül, magyar nemzeti alapon.
 - Weisshaus felfogása szerint nem fogadható el egy más ország mintája, még a Szovjetunióé sem modellértékűnek. Ehhez az álláspontjukhoz 45 után is hűek maradtak.
 - A mozgalom fontos kérdése volt, mivel a nemzetet mint társadalomformáló keretet fogadta el, Magyarország Trianon utáni helyzete. Weisshaus egy szocialista közép-európai unióban látta Magyarország társadalmi és gazdasági fejlődése szempontjából a legígéretesebb megoldást. Felfogása szerint egy

olyan *Közép-Európai Népi Szocialista Köztársaságot* kell alapítani, ami semmilyen nagyhatalom befolyása alatt nem áll, de a nyugati demokráciáknak is megfelel, s melyben a magyarság történelmi és földrajzi kulcspozíciójánál fogva úttörő szerepet játszana a szocializmusért vívott harcban.

- A harmincas évektől a weisshausista mozgalom kapcsolatba került a *Bartha Miklós Társasággal*, dr. Dénes István *Földműves- és Munkáspártjával*, Bajcsy-Zsilinszky Endre *Nemzeti Radikális Pártjával*, Mindhárom szervezetben nagy számban vettek részt a *Magyar Közösség* tagjai. E kapcsolódásoknak köszönhetően több közös tagja is volt a két mozgalomnak.
- 1945 után a Weisshaus Aladár mozgalma megkezdte szervezeti kereteinek újra szervezését.
- Weisshaus mozgalma lehetőséget is jelenthetett volna a Kommunista Párttal szemben egy szovjet irányítástól független munkáspárt megszervezéséhez. Hogy ennek a koncepciónak volt realitása bizonyítja Kovács Béla és Weisshaus Aladár találkozója.
- Több vallomás is beszámolt arról, hogy Weisshaus mozgalmát a Közösség is olyan szervezetnek tartotta, amely a Közösség célkitűzéseivel összeegyeztethető és lépéseket tettek arra vonatkozóan, hogy felvegyék az érintetést közösségi tag weisshausista munkásokon keresztül a Népmozgalommal.
- Az AVO kihallgatásai két szervezkedésre irányultak, melyek résztvevői mind a Közösséggel mind Weisshaus mozgalmával kapcsolatban álltak:
 - Arany Bálint, Dudás József (a Kisgazdapárt megbízásából), weisshausista munkások és a Demény-csoport néhány tagjának találkozója 1945. novemberében. A találkozókon mindhárom erő kritizálta az államosítás menetét, az MKP és az SZDP egyeduralmát a szakszervezetekben, és hangsúlyozták annak fontosságát, hogy a kommunista vezetők közül a magyar származásúak kerüljenek előtérbe. (E találkozó alkalmával semmi törvénybe ütköző nem történt.)
 - Benke Miklós nevével fémjelzett szerveződés, melyben több olyan weisshausista munkás is részt vett, aki a Magyar Közösségnek is tagja. A magát *Kommunista Magyarok Szövetségeként* deklaráló illegális szervezet fő

célja, a *Kommunista Párt* vezetőinek leváltása és a zsidóság kiiktatása a párt és az állam életéből. Benke Miklós vallomásában azzal indokolta szervezkedésüket, hogy a zsidó kommunista vezetők szerepe támadási felületet ad a „reakciónak”, ezért úgy gondolták, a kommunizmus és a magyar fajú munkások védelmében el kell határolódnia a zsidó vezetőktől, és meg kell védeni a pártot a zsidó vádaktól. Röpcédulákat adtak ki, valamint a Nemzeti Paraszt Párttal és a Szabadságpárttal is folytattak tárgyalásokat.

- Az ÁVO a koncepció kidolgozásának kezdetén lehetőséget látott arra, hogy a Közösség per kapcsán több frakciónak bélyegzett csoportosulással leszámoljon. A január végén kelt jelentés úgy foglal állást, hogy „a Magyar Közösség által szervezett köztársasággellenes összeesküvésben jelentős szerepük volt az u. n. frakcióknak, melyek a munkásosztályon belül szolgálták az ellenforradalom ügyét. A frakciók részben régi, részben új tagjaikon keresztül nem csak ideológiailag, hanem személyileg és szervezetileg is összeforrtak a Magyar Közösséggel.” Öt frakciót nevez meg (Weisshaus Aladár és mozgalma, Demény mozgalma, Faust Imre, Szabó Lajos és Simándy Pál által vezetett csoportosulások), melyek a Köztársaság megdöntésének céljával kapcsolódtak a Közösség által vezetett összeesküvés előkészítéséhez. A perben azonban nem vállalták e nagyszabású koncepciót. A weisshausista mozgalom tagjai közül kizárólag Weisshaus Aladár került bíróság elé, a fő vád ellene, hogy Szovjetunió ellen uszító hangnemben tartott előadásokat.

Benke Miklós mozgalma a per vádpontjai nem hozzák összefüggésbe Weisshaus Aladárral, és a Magyar Közösséggel való kapcsolatot is „egyes személyek azonosságán keresztül tervszerűtlen érintkezésnek” tüntetik fel.

IV. Publikációs jegyzék

- *Erich Kästner különös élete*, Vigilia 2000/7, 531-541
- Erich Kästner, *Fábián, egy moralista regénye*, (recenzió) Vigilia 2000/7, 559-560
- Rubikon, 2001/4-5, (recenzió) Heti Válasz I. évf., 7. sz.
- Balla D. Károly, *Kisebbségi áramszünet a schengeni fal tövében*, (recenzió) Heti Válasz I. évf., 7.sz.
- Földes Anna, *Irodalmi Újság*, (recenzió) Heti Válasz 2001. I. évf., 13. sz.

- Romsics Ignác, *A trianoni békeszerződés*, (recenzió) Friss Hírek, internetes újság 2001. augusztus 3.
- Török Bálint, Csicsery-Rónai István, Horváth János, *A demokrácia fellegvárának építői*, (recenzió) Heti Válasz, 2002. II. évf. 32. sz.
- Dr. Varga László, *Fények a ködben*, (recenzió) Szépirodalmi Figyelő, 2003. február.
- *Európai kultúrtörténet*, (oktatási segédanyag) Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája, 2003/2004 tanév, levelező tagozat
- A Magyar Közösség és a weisshausista mozgalom kapcsolatai = *Tanulmányok évszázadok történetéből*, szerk. J. Újváry Zsuzsanna, Piliscsaba, 2006, 339-366.
- A Magyar Közösség ideológiája (40 oldalas tanulmány), a tanulmánykötet megjelenés alatt